

СЕКЦІЯ 1.

СПАДЩИНА ЮНЕСКО ТА ТУРИЗМ У МІЖНАРОДНИХ І ВІТЧИЗНЯНИХ ДОКУМЕНТАХ, ПРОГРАМАХ, ПРОЄКТАХ

«ВОЛОНТЕРИ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ» – МОЛОДІЖНИЙ ПРОЄКТ ПО ЗБЕРЕЖЕННЮ І ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО

Жила Єлизавета Валеріївна,

бакалавр спеціальності «Туризм»,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м.Київ, Україна,

e-mail: zhila.liza17@gmail.com

Мелько Людмила Федорівна,

к.пед.н., доцент, завідувач кафедри туризму,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м.Київ, Україна,

e-mail: ludmilam@krok.edu.ua

Центр Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО протягом багатьох років ініціює та впроваджує різноманітні проєкти для молодих людей, як потенційних експертів та популяризаторів спадщини.

Волонтерські табори для молоді / World Heritage Volunteers Initiative – одна із ініціатив Центру всесвітньої спадщини у співпраці з Координаційним комітетом міжнародної волонтерської служби (CCIVS). Вона була започаткована у 2008 р. в межах Освітньої програми всесвітньої спадщини з метою мобілізації молоді до активних дій щодо охорони та збереження всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Серед основних цілей ініціативи зосередимо увагу на наступних:

- 1) підвищувати обізнаність, поглиблювати знання молоді щодо актуальності збереження об'єктів спадщини;
- 2) залучати молодих людей до конкретних проєктів для набуття досвіду та вмінь;
- 3) навчити молодь методам збереження та консервації;
- 4) розробити інструменти неформальної освіти щодо обізнаністю зі спадщиною;
- 5) сприяти співпраці між різними гілками організаторів і владою [1].

У рамках цього проєкту проводяться різноманітні заходи, висуваються нові ідеї, які реалізуються молодіжною спільнотою. Молодь з усього світу може взяти участь у заходах – таборах на конкретному об'єкті спадщини по його охороні та збереженню. Подібні заходи сприяють розвитку туризму і розумінню учасниками молодіжного проєкту ролі і значення об'єктів спадщини ЮНЕСКО як потужного туристичного ресурсу, де взаємовплив має бути взаємовигідним та сталим.

На сьогодні за ці роки проведено 350 таборів, в яких взяли участь понад 5000 волонтерів із 60 країн світу, залучено понад 100 молодіжних організацій [1]. Наведемо приклади двох років щодо діяльності волонтерських таборів: 2009 та 2022.

У 2009 р. було проведено у світі 11 таборів з червня по жовтень, серед яких:

1) Замбія, водоспад Вікторія: залучення до популяризації об'єкту, роз'яснювальної роботи щодо його цінності серед місцевого населення та туристів та до реконструкції пішохідних доріжок навколо водоспаду;

2) Перу, історичний центр Кахамарки: участь у дослідницькому проєкті щодо визначення основних пошкоджень об'єкту та започаткування медіа-кампанії для залучення всіх зацікавлених сторін до його збереження та реконструкції;

3) Індонезія, Боробудур: участь студентів старших курсів з менеджменту туризму в освітніх заходах Всесвітньої спадщини та залучення до збереження та популяризації об'єкта;

4) В'єтнам, затока Халонг: сприяння обізнаності місцевого населення щодо екологічних проблем затоки, яка постраждала від масового туризму; участь у різноманітних акціях, у т.ч. в акції очищення пляжів від сміття;

5) Україна, Львів – ансамбль історичного центру; залучення до ремонтних робіт на території об'єкта та до роботи з дітьми щодо популяризації спадщини [2].

З червня по грудень 2022 р. Центром Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО реалізовано 58 проєктів волонтерських таборів на 55 об'єктах, які входять до Попередніх списків спадщини, у 29 країнах світу. Тема проєкту цього року – «Стійкість і Re-mobilization на шляху до Всесвітньої спадщини» [3]. Наведемо приклади:

1) Кенія, Африканська рифтова долина – Масаї-Мара: участь у будівництві будинків масаїв, знайомство з традиційними методами будівництва та обговорення з місцевими мешканцями питань збереження та захисту дикої природи; ознайомлення з плетіння бісером, танцем Ісукуті та участь у трьох обрядах спільноти масаїв; освітні прогулянки на природі та моніторинг біорізноманіття для виявлення шляхів диких тварин, їх місць розмноження та поведінки; сприяння програмам підвищення обізнаності щодо збереження та популяризації спадщини у школах;

2) Китай, Шовковий шлях: у змішаному форматі онлайн-офлайн підвищення обізнаності щодо історії мережі Шовкових шляхів для створення міцного «резервуару» знань про об'єкт для нинішніх та майбутніх поколінь, у т.ч. в інших країнах світу;

3) Румунія, села з укріпленими церквами в Трансільванії: участь у роботах з консервації та ремонту об'єкта (покращення кам'яних доріжок, будівництво огорож, створення маршрутів для відвідувачів, встановлення покажчиків), за-

лучення до заходів щодо підвищення обізнаності місцевої громади та сільської ради про стан збереження об'єкта;

4) Мексика, найдавніші монастирі XVI ст. на схилах Попокатепетля: ремонтні роботи в монастирі, участь у дискусіях з місцевою громадою, просвітництво у школах щодо цінності Всесвітньої спадщини та необхідності її збереження [3].

До створення таборів підключаються молодіжні місцеві організації. Як правило, вони проводяться не менше 10 днів, де молодь долучається до профілактичних заходів щодо збереження об'єкта, популяризації серед місцевої спільноти та туристів, до освітніх заходів з дітьми. Кількість учасників може варіювати від 10 до 30 волонтерів, як місцевих, так і з різних країн світу.

Наприклад, з 2 по 16 серпня 2015 р. цей проєкт реалізовувався у Львові під назвою «Стародавній Львів – перехрестя культур». Його метою було ознайомлення волонтерів і місцевих жителів з проблемами спадщини, участь у заходах щодо її збереження і популяризації, в семінарах, воркшопах, у т.ч. з дітьми та молоддю, підготовка стендів про об'єкти Всесвітньої спадщини країн – учасників проєкту, догляд за одним із парків Львова. Організатором виступила громадська організація «Альтернатива-В» за партнерської підтримки підприємства «Зелений Львів», Львівської міської державної адміністрації [4].

Волонтерські табори для молоді – це надзвичайно потужна ініціатива Центру Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, яка сприяє охороні, збереженню, популяризації спадщини, розвитку туризму. На нашу думку, варто подібні ініціативи організувати на території України по завершенню війни для відновлення культурної та природної спадщини, що постраждала під час військової агресії.

Список використаних джерел:

1. *World Heritage Volunteers Initiative*. URL: <https://whc.unesco.org/en/whvolunteers/>.
2. *Волонтери Всесвітньої спадщини 2009*. URL: <https://whc.unesco.org/en/activities/575/>.
3. *Кампанія волонтерів Всесвітньої спадщини 2022*. URL: <https://whc.unesco.org/en/volunteers2022/>.
4. *Волонтери Всесвітньої спадщини 2015*. URL: <https://whc.unesco.org/en/activities/853/>.